

Dansen met ritmes

D6.2

Opdracht: Door het dansen en spelen van ritmes, muzikaliteit binnen dans herkennen.

Groep: 6
 Tijdsduur Kijken: 15 minuten
 Maken: 30 minuten
 Verwoorden: 10 minuten
 Muziek: niet van toepassing., evt. zo neutraal mogelijke drummuziek om de snelheid aan te geven, maar hiervoor zou ook een metronoom gebruikt kunnen worden
 Materiaal: eventueel een metronoom
 Danselementen: tijd, lichaam

Kijken!

Vorbereiding

- Bedenk welk KJK-leerdoel je wilt benadrukken:
 - De leerling kan enkele dansbegrippen, danspassen en stijkenmerken signaleren.
 - De leerling kan zich openstellen voor (semi)professionele voorstellingen in binnen- en buitenschoolse situaties.
 - De leerling kan met de groep een (beschouwings-)gesprek voeren over een dansvoorstelling, met behulp van de danselementen lichaam, ruimte, tijd en kracht. Hij kan dit als inspiratiebron gebruiken voor een eigen danspresentatie onder leiding van de docent.
 - De leerling ontleent dansinspiratie aan het kijken naar dans uit zijn eigen cultuur en uit andere culturen.

Lessuggestie

- Leer de leerlingen de beginselen aan van muziektheorie met het oog op maat en ritme. Deze informatie hebben zij nodig om later bij het 'maken' aan de slag te kunnen gaan. Bijvoorbeeld: Een muziekje kan altijd verdeeld worden in allemaal kleine stukjes. Deze kleine stukjes noemen we de maten. Een stukje (een maat) heeft vandaag 4 tellen, maar zou ook meer of minder tellen kunnen hebben.
- Laat alle leerlingen tegelijk 4 keer in hun handen klappen. Maar binnen die 4 tellen zou je natuurlijk ook 8 keer snel kunnen klappen, 2 keer langzaam kunnen klappen of misschien alleen op tel 1, 3 en 4 klappen terwijl er op tel 2 even niks gebeurt. Het op verschillende manieren klappen binnen de 4 tellen van de maat, noemen we een ritme. Varieer hiermee en laat de leerlingen ook steeds uitproberen. Let op: De leerlingen klappen altijd tegelijkertijd en stoppen dan weer. Dit om onnodige herrie en gedoe te voorkomen, maar ook om alvast te oefenen voor de opdracht die bij het maken komt.
- Oefen een paar keer met het klappen of de leerlingen kunnen reageren op 'Vraag en antwoord'. Klap steeds een ritme verdeeld over de 4 tellen binnen de maat, vervolgens klappen de leerlingen het ritme na. Herhaal dit een aantal keer met zowel simpele als meer uitdagende ritmes.
- N.B.: Zorg dat tijdens deze voorbereidende oefening de snelheid niet wordt opgevoerd, maar dat deze zoveel mogelijk gelijk blijft. Doe dit door constant met de voet in de maat te blijven tikken. Mochten de leerlingen de oefening moeilijk vinden, zou dit ook een goede houvast voor hen kunnen zijn.

Maken!

Vorbereiding

- Bedenk welk MAAK-leerdoel je wilt benadrukken en wat hiervoor nodig is.
 - De leerling kan eigen ideeën, beelden en thema's bedenken voor een opdracht en is hierbij ook in staat om samen te werken, afspraken te maken en samen te dansen.
 - De leerling kan fantaseren, experimenteren en verschillende mogelijkheden uitproberen binnen de context van een onderwerp/thema om daar vervolgens bewegingen/danspassen bij te bedenken waarbij hij rekening houdt met de maat, de sfeer en de frasering van de muziek.
 - De leerling is onder begeleiding van de docent in staat om verbeterpunten aan te brengen in de dans.
 - De leerling kan onder begeleiding van de docent naar buiten treden met een kunstzinnige uiting/product in een voor hem bekende ruimte en met bekend publiek en zichzelf als danser presenteren.

Instructie

1. Ga met de leerlingen in een kring staan.
2. Klap 2x in de handen en klap 2x met de handen op de bovenbenen. Herhaal dit meerdere keren en laat de leerlingen meedoen. Let op: Niet te hard in de handen klappen of op de bovenbenen slaan, want het is natuurlijk niet de bedoeling dat de leerlingen pijn ervaren of dat er blauwe plekken ontstaan.
3. De klappen in de handen zijn nu dus tel 1 en 2 en de klappen op de bovenbenen zijn tel 3 en 4.
4. Zeg nu een naam terwijl er in de handen wordt geklapt, klap vervolgens samen met de leerlingen op de bovenbenen. Als er dan weer in de handen wordt geklapt zeggen de leerlingen de naam na. In dit geval wordt de naam dus het ritme in de maat. Bijvoorbeeld: 'E-va' gelijk met de twee tellen in de maat. Dus "1,2". 'I-bra-him' met een 'en' er tussen. Dus "1 en 2". Tom alleen op de eerste tel. Dus "1 rust". An-na-bel-la met twee keer een 'en' ertussen. Dus "1 en 2 en".
5. Ga vervolgens heel de klas langs waarbij steeds een leerling eerst zijn eigen naam zegt en iedereen hem of haar vervolgens na zegt, terwijl iedereen in de maat van de muziek blijft.
Let op: Niet versnellen! Dus allemaal goed geconcentreerd en rustig blijven, ook al zijn sommige namen best moeilijk om in de maat te zeggen, terwijl je blijft klappen.
6. Ga nog een keer de kring rond als alle leerlingen zijn geweest, maar dit keer moeten de leerlingen ook bewegingen bij hun naam bedenken die in hetzelfde ritme kunnen worden uitgevoerd. Het is het makkelijkst om het bij armbewegingen te houden, maar springen of stappen op de plek kan natuurlijk ook.
Let op: De bewegingen en de naam worden nog steeds alleen uitgevoerd op het moment dat er in de handen geklapt zou moeten worden. Gelijk hierna moet iedereen tegelijkertijd weer op hun bovenbenen kunnen klappen.
Tip: Draai de kringrichting af en toe, zodat de oefening niet te veel een sleur wordt.
7. Nu begint het dansen met ritmes spel:
De leerlingen gaan verspreid over de zaal staan, waar ze elkaar nog wel goed kunnen zien. Ze bedenken nieuwe bewegingen waarmee de maat aangegeven zou kunnen worden. Dus een nieuwe 'beat'. Bijvoorbeeld: stamp, stamp, spring, knip in je vingers.
8. Het is leuk, maar ook extra uitdagend als deze bewegingen door de zaal bewegen.
Schat dus goed in of de leerlingen daar op dat moment aan toe zijn.
9. Begin met de leerlingen de 'beat' door de zaal te bewegen. Begin weer met een naam zeggen en daar een beweging bij uit te voeren. Lees: Een andere beweging dan dat in de beat wordt gedaan.
10. Dit keer worden er echter niet de eigen namen geroepen, maar de namen van andere leerlingen in de klas.
Vervolgens doet heel de klas degene weer na en is degene aan de beurt die net is geroepen.
Deze roept weer een naam van iemand anders, met weer een andere beweging, enz.
11. N.B: Naast dat dit een ritmische oefening is, vergt het ook een hoop concentratie en reactievermogen.
Alle leerlingen hoeven dus niet in een keer achter elkaar aan de beurt te komen. Stop tussendoor als het misgaat, of om een rustmoment in te bouwen en met de leerlingen te bespreken hoe het gaat.
12. Let op: Het is makkelijker om iemand na te doen, dan zelf een beweging te bedenken, maar toch is dat niet de bedoeling. Bij elke naam hoort een nieuwe beweging. De leerlingen kunnen geholpen worden door ze bijvoorbeeld voor te stellen om als ze een naam roepen en een beweging uitvoeren, zij de bewegingen aanpassen aan de persoonlijkheid van de leerling die wordt geroepen.
13. Verdeel de klas in 2 groepen en laat een groep aan de kant zitten om de andere groep te observeren.
Wissel dit vervolgens om.

Verwoorden!

Vorbereiding

- Bedenk welk VERWOORD-leerdoel je wilt benadrukken:
 - De leerling kan verschil signaleren in de uitwerking van de fantasie van zichzelf of van anderen.
 - De leerling kan verwoorden hoe het vormgevingsproces van hemzelf en/of zijn groepje van begin tot eind is verlopen. De leerling kan zijn eigen keuzes en/of die van zijn groepje motiveren.
 - De leerling kan relatie leggen tussen zijn eigen creatieve keuzes en die van anderen (waaronder professionals).
 - De leerling kan zijn eigen mening vormen over een dansvoorstelling.

Reflectie

- Tijdens de opdracht:

Omdat de oefening een bepaald ritme gevoel verlangt en niet alle leerlingen dat van nature hebben, zal de oefening af en toe misschien een beetje met horten en stoten verlopen. Zie dit juist als een moment om met de leerlingen te bespreken hoe het beter zou kunnen gaan in plaats van te bespreken wat er fout gaat. Stuur hier in maar laat de leerlingen ook zelf oplossingen bedenken.
- Na de opdracht:
 - Wat hebben we vandaag gedaan? Was het alleen dansen of hebben we ook muziek gemaakt?
 - Kan dansen ook zonder ritme en muziek? Wat vond je leuk aan de oefening?
 - Toen we in de kring stonden, kreeg je toen inspiratie voor bewegingen van andere leerlingen?
 - Heb je die beweging toen ook gebruikt of heb je toch een andere bedacht? Waarom?
 - Vond je de bewegingen die de andere leerlingen bij jou naam verzonden, bij jouw naam passen?

Beoordeling

Om het eindresultaat van deze opdracht te beoordelen kun je bijlage 4 als leidraad gebruiken.